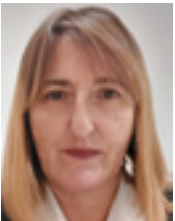

INFORMACIJSKI SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA

Stvaranje informacijskog sustava prostornog uređenja te uvođenje obaveze korištenja i nadogradnje modula osiguravaju dostupnost, jednoznačnost i preglednost informacija o prostoru te procesa vezanih uz prostorno planiranje i gradnju u cjelini. Sudionici korisnici iz željezničkih tvrtki aktivno koriste modul eDozvola i podmodul eKonferencija te modul eGrađevinski dnevnik, a ovisno o djelokrugu djelovanja postat će korisnici i drugih modula.

Ljiljana Berc
dipl. ing. grad.

HŽ Infrastruktura
Ljiljana.Berc@hzinfra.hr

UDK: 711.7

ISPU jest državni **sustav za unos, verifikaciju, javnu objavu i razmjenu prostornih podataka za potrebe** izrade, donošenja, provedbe i nadzora prostornih planova, trajnog praćenja stanja u prostoru i području prostornog uređenja, izrade izvješća o stanju u prostoru te obavljanje poslovnih procesa propisanih zakonskim i podzakonskim propisima Ministarstva. Dakle, to je interoperabilni i multiplatformni sustav.

Vjerojatno se većina čitatelja ovog članka sjeća kako se do informacija i dokumenata koje sada pruža ISPU dolazilo prije uvođenja tog sustava. Što se smije graditi, kako dobiti posebne uvjete gradnje, koliko biljega treba za što i kada, koliko čekati na utvrđivanje posebnih uvjeta javnopravnih tijela, koje obrasce ispuniti i tko može tražiti što, koje su nekretnine na raspolaganju, kakva su svojstva nekretnina i još mnogo toga rješava se digitalizacijom poslovnih procesa.

1. Uvod

Sustavnim spajanjem raznih podataka o prostoru i oblikovanjem postupaka upravljanja prostorom i procesima koji se u njemu događaju u jednu cjelinu digitalizacijom nastao je informacijski sustav prostornog uređenja, a korištenje informatičkog sustava prostornog uređenja postaje jedini način na koji se djeluje u prostoru i provodi gradnja.

Postavljeni cilj koji se tim sustavom želi postići, transparentnost i dostupnost sustava prostornog uređenja te jednostavan nadzor i kontrola svih procesa koji se u njemu događaju, može se ostvariti edukacijom o sustavu, kontinuiranom razmjenom podataka i kontinuiranim korištenjem.

2. Digitalizacija upravljanja prostorom, informacijama i procesima

Informacijski sustav prostornog uređenja (**ISPU**) sustav je Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za trajno praćenje stanja u prostoru kojem je pomoću Geoportala omogućen pristup informacijama o korištenju prostora preko važećih prostornih planova i izdanih dozvola.

Slika 1. Početni zaslon ISPU nakon otvaranja stranice

Slika 2. Osnovni podaci o korištenju prostora prema prostornome planu

Ciljevi uspostave ISPU-a jesu transparentnost sustava prostornog uređenja, dostupnost relevantnih podataka svima te mogućnost jednostavnog uvida u sve procese koji se događaju u prostoru. Time se postiže veća učinkovitost pri radu javne uprave, ali i znatno rasterećuju i educiraju investitori, projektanti, nadzorni inženjeri i drugi sudionici u gradnji i građani u cjelini. Stvara se učinkovita i bolja komunikacija između investitora i upravnih odjela radi efektivne realizacije investicijskih programa i projekata.

Analize procesa i vremenskog toka ishođenja akata za investicijske projekte skrenule su pozornost na nužnost znatnih promjena u postupcima pa je 2019. godine izmjenama Zakona o gradnji i Zakona o prostornom uređenju te uvođenjem podmodula **eKonferencije** omogućen učinkovitiji i brži sustav izdavanja dozvola za gradnju.

Digitalizacijom sustava mijenja se i usklađuje zakonodavstvo vezano uz područje gradnje.

3. Moduli

Informacijski sustav prostornoga uređenja organiziran je kao digitalni sustav samostalnih funkcionalnih cjelina – **modula** za unos i verifikaciju podataka. Moduli su po potrebi funkcionalno povezani radi međusobne komunikacije te razmjene ili zajedničkoga korištenja podataka.

Modulima i podacima pristupa se kroz geoportal ISPU-a (<https://ispu.mgipu.hr/>), a ovisno o funkciji u pojedinoj procesu, preko OIB servisa (podnositelji i stranke u postupku), RPJ-a (registar prostornih jedinica), podataka komora ovlaštenih arhitekata i ovlaštenih inženjera te podataka o planovima (iz eKataloga).

Trenutačno je u funkciji 14 modula sustava: GEO portal, ePlanovi, eNekretnine, eKatalog, ePlanovi – editor, eDozvola, ISPU lokator, eKonferencija, eArhiva, Registar Brownfield područja, eNekretnine, eSateliti, eGrađevinski dnevnik i eRežimi

To kako je modul ISPU-u sustava pojednostavio postupak i povećao učinkovitost opisano je na primjeru načina

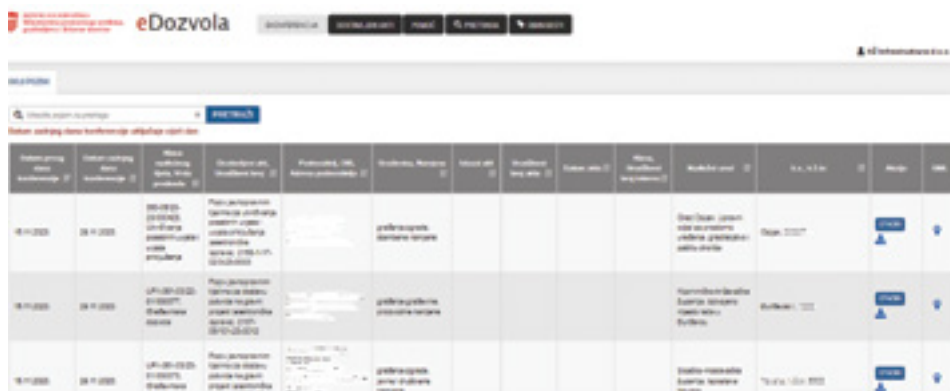
Slika 3. Prikaz javno dostupnih modula preko sustava eGrađani

Izvor: 3

na koji javnopravna tijela utvrđuju posebne uvjete gradnje. U prethodnome razdoblju posebne uvjete gradnje su od javnopravnih tijela tražili ili investitori ili projektanti, opunomoćenici. Ponekad nisu bili upućeni ili nisu znali koja sve javnopravna tijela treba pitati pa se, ponekad, tek prije izdavanja građevinske dozvole utvrdilo da neko javnopravno tijelo treba dati posebne uvjete gradnje koji mogu promijeniti tehnička rješenja u već izradenome glavnom projektu. Nadalje, javnopravnim je tijelima trebalo dostaviti tiskani primjerak idejnog projekta, idejnog rješenja i čekati. Iako je vremenski rok bio propisan, nerijetko su ti rokovi bili prekoračeni. Ni istovjetnost dokumentacije dostavljane javnopravnim tijelima nije uvijek bila poštovana pa su neka javnopravna tijela na uvid i utvrđivanje posebnih uvjeta gradnje dobivala jednu varijantu, a neka drugu. Takvi

problemi riješeni su modulom **eKonferencija**. Upravni odjel poziva javnopravna tijela da u **isto vrijeme** pregledaju **istu dokumentaciju** te da se očituju u roku od 15 dana. Po isteku roka trajanja eKonferencije posebne uvjete nije moguće unijeti u sustav, već se smatra da ih je pozvano javnopravno tijelo izdalo, tj. da zahvat u prostoru već ispunjava posebne uvjete koje bi javnopravno tijelo utvrdilo.

Gotovo svaki modul je za pojedini poslovni proces iz nadležnosti Ministarstva unio mnogo prednosti. Upravitelj željezničkom infrastrukturom korisnik je modula eDozvola i podmodula eKonferencija te modula eGrađevinski dnevnik, a postat će korisnik i drugih modula ovisno o djelokrugu djelovanja kao što je to prikazano u tablici 1.

Slika 4. Prikaz modula eDozvola, podmodula eKonferencija javnopravnog tijela s jasno definiranim rokovima i lokacijama zahvata

Izvor: 1

Tablica 1. Korištenje modula upravitelja željezničkom infrastrukturom

UPRAVITELJ ŽELJEZNIČKOM INFRASTRUKTUROM		
UPRAVLJANJE	PROSTORNO PLANIRANJE	GRADNJA
eRežimi	ePlanovi	eDozvola
eNekretnine	eRežimi	eGrađevinski dnevnik
eArhiva	eKatalog	eArhiva
eEnergetski certifikat	eArhiva	eKatalog
Interni registar nekretnina	eProcedure	eProcedure

Izvor: autor

U nastavku dan je kratak osvrt na funkcije modula od najspominjanijih modula eDozvola i eGrađevinski Dnevnik.

eDozvola jest modul za digitalno vođenje upravnih (ishođenje lokacijske dozvole, građevinske dozvole, uporabne dozvole i dr.) i neupravnih postupaka (ishođenje lokacijske informacije, utvrđivanje posebnih uvjeta gradnje i dr.). Taj modul obuhvaća elektroničko popunjavanje i predaju zahtjeva, praćenje statusa predmeta i preuzimanje akata, što je omogućeno integracijom sustava NIAS odnosno e-Građani i e-Poslovanje. Više se ne izdaju analogne (tiskane) građevinske ili lokacijske dozvole. Sastavni dio toga modula jest i eKonferencija. Upravo se preko tog podmodula utvrđuju posebni uvjeti gradnje za gradnju u zaštitnome pružnom i infrastrukturnom pojasu kao i u koridorima rezerviranima za razvoj željezničke infrastrukture te izdaju potvrde glavnih projekata.

eGrađevinski dnevnik jest modul za digitalno vođenje građevinskog dnevnika, tj. za vođenje građenja od pravomoćne građevinske dozvole i prijave gradilišta do tehničkog pregleda i uporabne dozvole izgrađene građevine. Taj modul obuhvaća pohranu cjelokupne dokumentacije tijekom građenja, ali i za vrijeme trajanja građevine. Modul se povezuje preko ID broja građevinske dozvole ili ID broja prijave početka građenja na sve podatke iz dozvole (projektne dokumentacija, potvrde glavnih projekata i dr.) ili glavnog projekta pa priprema za tehnički pregled u pogledu popisa mapa sudionika u gradnji više nije potrebna jer je sve u modulima. Jednom uneseni podaci povezuju se između modula ISPU sustava.

eArhiva jest modul čija je svrha objedinjavanje arhivske građe i njezina elektronička obrada. Zahvaljujući tome modulu moguće je prikupiti i na jednome

mjestu pohraniti, pregledati i pretražiti akte za građenje izdane prije uspostave sustava eDozvola, ali i pripadajuće metapodatke te georeferenciranje lokacije. Do sada je digitalizirano više od dva milijuna lokacijskih, građevinskih i uporabnih dozvola izdanih u razdoblju od 1968. do 2015. godine.

GEOportal jest središnje mjesto za prikaz i pregled javno dostupnih prostornoplanskih i drugih prostornih slojeva, podataka i informacija iz modula ISPU-a i drugih izvora te točka pristupa modulima ISPU-a. Sadržava alate za upravljanje prikazom (interaktivna karta), pretraživanje te ispis prikazanog sadržaja.

ISPU - lokator jest alat za georeferenciranje, odnosno pridruživanje geografskih koordinata ili pravokutnih koordinata u određenoj kartografskoj projekciji pojedinim alfanumeričkim podacima iz više modula ISPU-a, ali i drugih baza podataka, čime se omogućava prikaz njihovih lokacija na interaktivnim kartama, preklapanje s drugim prostornim slojevima te različiti prostorni upiti i analize.

ePlanovi jest modul za standardizirano vođenje nositelja izrade prostornih planova (općina, gradova, županija i države) kroz Zakonom propisan postupak izrade te izmjene i dopune prostornih planova nove generacije s redefiniranim obrascima te standardnom strukturom svih karata prostornog plana.

ePlanovi editor modul služi za standardizirani rad, jednostavniju razmjenu te trajno očuvanje prostornih podataka prilikom izrade te za izmjene i dopune prostornih planova nove generacije od strane stručnog izrađivača prostornih planova. Sadržava standardne i prilagođene CAD i GIS alate za pregledavanje, crtanje/unos i uređivanje, ažuriranje, brisanje, verifikaciju te pretraživanje

prostornih slojeva u cilju pripreme topološki urednih prostornih slojeva prilagođenih za učitavanje u modul ePlanovi.

eKatalog modul objedinjuje funkcionalnosti registra prostornih planova i kataloga metapodataka i omogućava pronalaženje podataka o prostornim planovima, ali i samih prostornih planova ili njihovih dijelova.

eNekretnine jest modul koji omogućuje pregled realiziranog prometa nekretninama, čime se stvara podloga svih vrsta nekretnina na području Republike Hrvatske, a na temelju podataka kupoprodajnih cijena i plan približnih vrijednosti.

eEnergetski certifikat jest informacijski sustav energetskih certifikata (IEC), odnosno računalna aplikacija za izdavanje, pohranu i kontrolu potvrda o energetskim svojstvima zgrada. U sklopu modula objedinjeni su podaci o certifikatima, izvješća o energetskim pregledima zgrada te izvješća o redovitim pregledima sustava grijanja i hlađenja, odnosno klimatizacije građevina.

eSateliti jest modul koji sadržava preglednik snimki prikupljenih daljinskim istraživanjima (satelitske i avionske snimke, snimke bespilotnih letjelica) te omogućava pretraživanje, pregled i usporedbu različitih snimki iz dostupnih izvora u cilju praćenja stanja i promjena u prostoru kroz vrijeme.

eProstorna inspekcija jest geoinformacijski sustav čija je osnovna zadaća periodički detektirati promjene u prostoru koristeći satelitske snimke, snimke nastale daljinskim snimanjem iz zraka, a koristeći druge dostupne podloge i podatke za verifikaciju utvrđenih promjena te kroz kontinuiranu i direktnu komunikaciju s JL(R)S u najbržemu mogućem roku spriječiti devastaciju prostora RH.

U razvoju su sljedeći moduli:

- Registar *brownfield* područja jest mrežna aplikacija uspostavljena radi inventarizacije, vrednovanja i praćenja stanja *brownfield* područja te stvaranja preduvjeta za kreiranje poticajnih mjera za ulaganja koja će područja bivših industrijskih područja, vojnih kompleksa, napuštenih turističkih objekata i slična prenamijeniti ili revitalizirati.

- Interni registar nekretnina ima zadaću u cijelosti optimirati i standardizirati cjelokupan proces raspolaganja i odgovornog upravljanja cjelokupnom državnom imovinom na brz i transparentan način, uključujući procese vezane uz eJavni natječaj.
- Registar zelene infrastrukture jest mrežna aplikacija koje će omogućiti inicijalni unos, održavanje i analizu podataka o zelenoj infrastrukturi za urbana područja u Republici Hrvatskoj.
- **eRežimi** jest modul u kojemu će se voditi podaci javnopravnih tijela koji su potrebni za definiranje režima, tj. područja koje definirana javnopravno tijelo u kojemu vrijede pravila i ograničenja za utvrđivanje posebnih uvjeta kod izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola te zahtjeva u procesu izrade prostornih planova. Definiranjem svih režima na određenoj lokaciji postaje jasno vidljiva nadležnost javnopravnih tijela u svim aplikacijama ISPU-a. Upravitelj željezničkom infrastrukturom morat će kao javnopravno tijelo na GIS platformi unijeti svu svoju infrastrukturu kao i zone utjecaja (zaštitni pružni pojas i prostor koridora rezerviranih za razvoj željezničke infrastrukture) te propisati posebne uvjete.
- eProcedure jest jedinstveno programsko sučelje kojim će se na jednom mjestu omogućiti interaktivan pristup informacijama o procedurama propisanim odredbama posebnih propisa koje se nalaze na putu do realizacije projekta. (1)(2)

Izvor: autor

Slika 5. Otvaranje Prve stručne konferencije Informacijskog sustava prostornog uređenja

4. Edukacije

U ovome članku nećemo više pisati o mogućnostima, korištenju, razvoju i očekivanju, već preporučamo pohađanje edukacija koje provodi Ministarstvo u cilju što jednostavnijeg i pravilnijeg rada u modulima kao i upoznavanja korisnika s novim funkcionalnostima sustava. Sudjelovanje na edukacijama besplatno je, a raspored edukacija objavljen je na stranicama Ministarstva.

Prva stručna konferencija Informacijskog sustava prostornoga uređenja održana je od 6. do 8. studenoga 2023. u Termama Sveti Martin, u Svetom Martinu na Muri, u organizaciji Ministarstva, a u sklopu projekta sufinanciranog EU-ovim sredstvima „Unaprjeđenje sustava prostornoga uređenja graditeljstva i državne imovine kroz digitalizaciju“. Na njoj je sudjelovalo oko 500 ljudi.

5. Zaključak

Najveće prednosti uspostave ISPUA-a sa stajališta upravitelja željezničkom infrastrukturom jesu vrijeme ishođenja akata iz područja gradnje i planiranja te vidljivost. Također, digitalizacijom su smanjeni troškovi tiskanja primjeraka projekata, a razmjena informacija je transparenta. Povezivanje baza podataka i procesa, jednoznačno tumačenje regulative, prihvatljiviji vremenski okviri ishođenja akata i evidentiranje stanja u prostoru kao i prilagodba prostornoplanske dokumentacije kontinuirano donosi ideje o novim modulima, što je nemoguće bez digitalizacije, tj. korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija u komunikaciji građana, poduzetnika i javne uprave.

Edukacija i vidljivost pravi je način da se ISPU počne koristiti u što većem opsegu jer se korištenjem pridonosi razvoju i napredovanju. Ministarstvo je zakotrljalo proces pa ga trebaju pratiti kako regulatora tako i korisnici.

LITERATURA

- (1) <https://mpgi.gov.hr/eu-sufinanciranja/ispu-i-razvoj-e-usluga/projekt-informacijski-sustav-prostornoga-uredjenja-ispu-i-njegovi-moduli-k-k-02-2-1-01-0020/10523>, pristupljeno 16. studenoga 2023.
- (2) <https://www.ispu-konferencija.info/materijali>, pristupljeno 16. studenoga 2023. i 30. studenoga 2023.
- (3) <https://ispu.mgipu.hr/>, pristupljeno 16. studenog 2023.

SAŽETAK

INFORMACIJSKI SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA

Razvojem ISPU sustava nastoji se doprinijeti optimizaciji i digitalizaciji upravljanja prostorom u cilju dostupnosti građanima i jednostavnosti usluga. Smanjenjem troškova i skraćivanjem vremena postiže se veća učinkovitost i pogodnost za ulaganje.

Ključne riječi: digitalizacija postupaka, jednoznačnost, povezanost procesa, dostupnost podataka i akata, racionalnost i učinkovitost, praćenje stanja u prostoru.

Kategorizacija: stručni rad

SUMMARY

THE PHYSICAL PLANNING INFORMATION SYSTEM

The development of the PPIS system is intended to contribute to the optimization and digitalization of space management in order to make services accessible and simple for citizens. By reducing costs and time, greater efficiency and suitability for investment is achieved.

Key words: Digitalization of procedures, uniformity, connection of processes, availability of data and acts, rationality and efficiency, monitoring of condition in physical space.

Categorization: professional paper